

Cultura i Espectacles

Josep Maria Miró, un dramaturg prolífic i internacional

Entrevista **Josep Maria Miró** Dramaturg i director

“Els autors necessitem els actors”

J. Bordes
BARCELONA

Va aparcar la professió de periodista per passar-se al teatre. Era un salt a l'abisme que li demanava el cos. Ara, n'està molt satisfet. Les seves obres s'han presentat en més de 30 països i dissabte van coincidir fins a quatre produccions de *Nerium park* arreu del món. La Sala Beckett li ha dedicat un cicle mentre revisa galeries de *Temps salvatge*, el text que el director Xavier Albertí li estrenarà al TNC.

És bona o mala idea fer coincidir tanta activitat en tan pocs dies?

Dimarts, quan entrava a l'assaig de *Nerium park* després del taller de la Beckett, pensava que era boig. Però em va passar com als actors, que tenen pujades d'adrenalina en situacions d'estrés. També em coincideix amb les galeries del *Temps salvatge* i he començat a escriure una obra nova i miro d'avançar una nova dramaturgia a partir d'una novel·la.

Per sort, *Olvidémos...* no la dirigia i *Nerium park* és una reposició.

Sí, però he volgut passar-me pels assajos per acompanyar la directora. I *Nerium park*, es-

L'oratoria parla de nosaltres. No és el mateix parlar amb monosíl·labs o subordinant

trenada feia cinc anys, l'hem refeta de zero. Començant per l'escenografia: de l'hiperrealisme hem passat a un plànol dibuixat a terra. I l'hem aixecada, en menys de 15 dies. És molt agradable veure com els personatges han crescut els mateixos cinc anys dels actors.

I què es pot dir de *Temps salvatge*?

Estic molt content que la dirigeixi Xavier Albertí. Narra com, en una zona fronterera civilitzada, es produeix un trànsit humà regular i irregular. Estan a punt de celebrar una festa, però una pintada en una paret trenca la convivència. Apareixen la por, la postveritat, les qüestions de gènere... Hi ha una idea que circula

Com a periodista havia de contestar les sis 'W'; ara en tinc prou amb el 'què' i el 'com'

constantment: el sentit de la col·lectivitat. Celebro que els premis Ciutat de Barcelona hagin destacat l'actriu Imma Colomer i la filòsofa Marina Garcés, del discurs de la qual em sento molt a prop.

Es podia imaginar aquest boom, més enllà de casa?

Quan vaig començar a estudiar a l'Institut del Teatre ja em semblava un miracle estrenar en una sala petita (que, per cert, m'encanten). Avui *El principi d'Arquimedes* s'ha representat en 18 llengües, en una vintena de produccions diferents i una quinzena de lectures dramatitzades. És l'obra més global perquè parla d'un canvi d'afectivitat i s'imposen les polítiques de control.

Un monitor fa un petó a un nen a la piscina i s'encén la polèmica.

Si hagués estat una monitora qui hagués fet el petó, no hagués esclatat el conflicte. A *Nerium park*, si la feina la perdés ella, no es veuria tan problemàtic. El drama és que un home de 40 anys veu trencat el rol per què la societat l'havia preparat.

Com s'amplia la presència de la dona en el teatre quan s'és un dramaturg?

Com a ciutadans, volem que la societat sigui millor. No pot ser que cada lluita la defensin només els seus damnificats. Un cop, al Perú, vaig veure una manifestació multitudinària a favor dels drets de les dones. Per a elles, era molt important que hi hagués homes. Com a dramaturg, procuro que els personatges femenins siguin complexos.

El seu teatre és polític?

Tot teatre és polític. Els Morancos ho són. El teatre que només vol entretenir, que no convida l'espectador a pensar és ultraconservador. Jo proposo fer una foto que convidi a discutir. Quan decideixo què escric i com ho presento, estic fent una declaració d'intencions. D'una altra banda, com a individu, em puc posicionar en mil coses.

***Nerium park* sembla un tema molt europeu: la bombolla immobiliària i la precarietat laboral dels joves.**

Tenia la sensació que responia a una realitat molt local. Que podia succeir en una urbanització dels afores d'una capital. L'entrada de Macri a la presidència de l'Argentina va coincidir amb acomiadaments massius. El 2005, a Romania, hi va haver una crisi molt similar a la nostra. Fa dos anys, vam descobrir que hi ha una promoció urbanística a Hongria que es diu com la nostra

L'APUNT

Massa silencis, 15 anys després del 'Prestige'

Bernat Salvà

Quinze anys després d'haver vist la que va muntar el sector del cinema amb el *chapapote* i el no a la guerra de l'Iraq, era legítim esperar una gala dels Goya més reivindicativa, no només amb la igualtat de gènere. I si a algú li sembla que el govern del PP ha actuat bé a Catalunya, hi ha rapers –companys artistes, al cap i a la fi– jutjats i empresonats per haver criticat la monarquia, o

milers de refugiats morts al Mediterrani. Tothom és esclau de les seves paraules i amo dels seus silencis. Hi ha actors compromesos, cert. Però dissabte hi va haver massa silencis. Hauria anat bé un Bardem dient quatre coses al ministre de Cultura, com el febrer del 2003. En una gala presentada, per cert, per Alberto San Juan i Guillermo Toledo. Eren altres temps!

Josep Maria Miró prepara la seva primera obra a la sala Gran del TNC mentre signa un 'doblet' a la Sala Beckett ■ DAVID RUANO

obra, *Nerium park*!

Olvidémonos... és una peça més íntima, en què no hi ha la seva habitual càrrega de discurs social, no?

Toni Casares va demanar a la directora Gabriela Izcovich que dirigís una peça d'un autor català. La directora em va encarregar l'obra dient que hi havia d'haver actors catalans i també argentins. Volia relacionar el dolor i els viatges.

Però com casa l'una amb l'altra?
El 2001, molts argentins van ve-

nir a Europa fugint del *corralito*. En el període 2008-2014, molts joves han marxat pel sistema socioeconòmic, a trobar oportunitats. Hi ha viatges contemplatius, existencials socioeconòmics. L'obra connecta molt amb la necessitat de marxar. També és una obra política però amb un relat íntim, emocional.

La producció anirà a Madrid i després potser també a l'Argentina.
Hi ha la porta oberta a presentar-la a l'Argentina i a l'Uruguai. Descubrim geografies comunes. Si a Barcelona hi ha un bar al Raval

(l'antic *Xino*) que es diu Kentucky és per la influència de la flota americana quan desembarcava al port de Barcelona. El març passat, vaig anar a l'Uruguai a la Comedia Nacional que celebrava 70 anys. La va fundar Margarida Xirgu en el seu exili de la Guerra Civil. No se li ha fet prou justícia a aquesta actriu. Els autors necessitem la complicitat dels actors. Avui, s'ha normalitzat, però és una sort que els actors triïn els nostres textos i no un Tennessee Williams. Xirgu va ser clau per posar en valor Lorca.

Els personatges es rebel·len durant l'escriptura?

Jo vaig prenent notes, primer, i m'apunto un tema. Després, plantejo el relat, l'anècdota i com estructurar-ho (el·lipsi, línia contínua, fragmentant-ho...). Quan escric la primera frase, sé tot el viatge. Ara, sempre pot passar que un personatge creixi enmig de l'escriptura o que aparegui una subtrama. Quan era periodista, havia de formular sis preguntes per completar una notícia (*what, who, where, when, why i how*) ara en tinc prou en respondre en *què* i el *com*.

El seu llenguatge és molt col·loquial, aparentment.

Sempre poso reptes al virtuosisme de l'actor. A *Olvidémonos...*, els dos pares es fan les rèpliques amb 300 preguntes; no es contesten mai. L'oratória parla molt de nosaltres. Som diferents si parlem amb monosíl·labs o amb subordinades.

Li agrada dirigir les seves obres?

Primer, m'hi vaig veure forçat per facilitar que entressin als teatres. Després, he descobert que m'agrada. Quan Albertí em va proposar fer una sala Gran, m'ho vaig prendre com un repte. Em deia que, quan tingués deu planes escrites, voldria dirigir-ho. Al cap d'un temps, em va dir que havia pensat que ho havia de dirigir algú altre. Li vaig dir que no, si no se sabia respectar el text. Quan em va dir que ho faria ell, ho vaig celebrar. Des de llavors, ja vaig escriure sense necessitat de pensar solucions escèniques. He escrit per a deu actors, he volgut que sigui coral amb molt d'equilibri amb les trames i que les històries siguin atractives per a l'espectador, sí, i també per a l'actor. ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Un detall del muntatge 'Olvidémonos de ser turistas', acabada d'estrenar a la Sala Beckett ■ KIKU PIÑOL

Un ús col·lectiu

Olvidémonos de ser turistas

Directora: Gabriela Izcovich
Intèrprets: Eugenia Alonso, Lina Lambert, Esteban Meloni, Pablo Viña
26 de gener (fins al 25 de febrer) a la sala de baix de la Sala Beckett

Nerium Park

Director: Josep Maria Miró
Intèrprets: Roger Casamajor, Alba Pujol
1 de febrer (fins el 25) a la sala de dalt de la Sala Beckett

Josep Maria Miró construeix la peripècia dels seus personatges sempre enfocant la comunitat. Certament, en aquests dos treballs, que es poden veure aquests dies a la Sala Beckett, la col·lectivitat és absent. I aquest buit és el que desencadena la desesperació dels protagonistes.

A *Olvidémonos de ser turistas* una parella és incapaç de respondre les preocupacions dels altres. Hi ha una pregunta que els tenalla per dins. I que els transforma en uns turistes emocionals, detectius que s'atreveixen a ficar-se en llocs en què exposen la seva vulnerabilitat. Lina Lambert i Pablo Viña procuren entendre una desaparició, que sempre amaguen. Que els ha deixat incomplets i que els defineix

d'imperfectes. Però, humils, proven de trobar una resposta que cauteritzi la ferida. En el seu camí, troben ànimes caritatives (interpretades per Eugenia Alonso i Esteban Meloni) que els ajuden, els escolten i accepten sense que revelin secrets. És d'una humanitat tendra, uns personatges derrotats que generen una empatia afable en el públic.

Pel que fa a la revisita de *Nerium park*, Alba Pujol i Roger Casamajor dibuixen el perfil de l'absència: la dels veïns que haurien d'ocupar els pisos nous de trinxera de la urbanització i compartir piscina comunitària i la del jove que s'hi instal·la i que esdevé el company del jove, desorientat sense feina i comprovant que la seva companya es fa forta com a embarassada dins de la feina però que li flaquen les cames davant de la buidor. La seva soledat és percebuda com una alarma sorda angoixant, que els trasllada a un espai de vulnerabilitat. Els personatges de Miró prefereixen que els autobusos vagin plens per no haver-se de preguntar sobre les seves buidors. Quan els *colectivos* de la Panam van buits, cada revolt s'apropa més a l'abisme, al buit.